

Správa o 3. konferencii Slovenskej spoločnosti radiačnej onkológie

Doc. MUDr. Pavol Dubinský, PhD.

Oddelenie radiačnej onkológie, VOÚ, a. s., Košice

Onkológia (Bratisl.), 2016; roč. 11(3): 184–185

V dňoch 13. a 14. mája 2016 sa uskutočnila 3. konferencia Slovenskej spoločnosti radiačnej onkológie (SSRO). Stretnutie sa konalo v príjemných priestoroch hotela Elizabeth v Trenčíne. Organizačne konferenciu zabezpečovalo Onkologické oddelenie FN Trenčín a spoločnosť SOLEN, s. r. o.

Konferencie SSRO sa organizujú v dvojročných intervaloch so striedajúcim sa miestom konania a ich cieľom je predovšetkým umožniť prezentáciu vlastných skúseností a výsledkov klinickej praxe jednotlivých oddelení radiačnej onkológie. Súčasťou štruktúry konferencie sú prehľadové prezentácie vyzvaných prednášateľov zvolené tak, aby zdôraznili multidisciplinárny charakter odboru, inovácie a kuraatívny potenciál rádioterapie, jej cenovú efektívnosť a bezpečnosť liečby.

Milou úvodnou súčasťou programu sa stalo udelenie významného ocenenia Slovenskej lekárskej spoločnosti, Čestnej plakety T. R. Niederlanda, RNDr. Viere Laginovej, PhD., dlhoročnej primárke Oddelenia klinickej fyziky Onkologického ústavu svätej Alžbety za celoživotné dielo v oblasti implementácie nových technológií a kontroly kvality liečby.

V bloku vyžiadovaných prednášok profesor Šlosarek z Onkologického ústavu v Gliwiciach v Poľsku prezentoval vlastné rozsiahle skúsenosti s technológiami pre extrakraniálnu stereotaktickú rádioterapiu (SBRT). Na pracovisku niekoľko rokov využívajú Cyberknife a SBRT lineárnym urýchľovačom v rôznych indikáciách. Technologicky najzložitejší problém tejto efektívnej liečby predstavuje kompenzácia pohyblivosti cieľového objemu v súvislosti s dýchaním, ktorá bola v prednáške podrobne analyzovaná s navrhnutými rôznymi spôsobmi klinicky využiteľného riešenia. Primár Šálek podal historický prehľad a analyzoval súčasné pokroky v liečbe metastatického kolorektálneho karcinómu, vďaka ktorým sa prežívanie pacientov posunulo ďaleko za dva roky. Maximalizácia efektivity liečby si vyžaduje prísne sledovanie toxicity a individualizáciu liečby vrátane lokálnych intervencií podľa známych klinických a patologických faktorov. Možnosti a obmedzenia rádioterapie

Odborný garant doc. P. Dubinský pri otvorení ďalšieho ročníka konferencie v radiačnej onkológii

karcinómu prostaty boli témou prednášky docentky Soumarovej. Brachyterapia s vysokým dávkovým príkonom (HDR) umožňuje podanie biologicky veľmi vysokej dávky žiarenia v prostate zvyšujúcej pravdepodobnosť lokálnej kontroly s nízkym výskytom neskorkej toxicity. Ožarovanie karcinómu prostaty protónmi nemá zatiaľ preukázané lepšie výsledky a ani nižšiu toxicitu ako fotónová rádioterapia. Profesor Petera nás informoval o situácii v radiačnej onkológii v Českej republike. Napriek pretrvávajúcim problémom, predovšetkým s nedostatočnou úhradou, príliš veľkým počtom nedostatočne vybavených pracovísk a nedostatočným počtom personálu, sa situácia v ČR v posledných rokoch výrazne zlepšila, jedna megavoltová jednotka pripadá na 190-tisíc obyvateľov (jeden lineárny urýchľovač na 230-tisíc obyvateľov), čo je mierne nad európskym priemerom. V krajine sú dostupné technológie pre stereotaktickú rádioterapiu (gama nôž, Cyberknife a viaceré lineárne urýchľovače s možnosťou stereotaxie), tomoterapia a rádioterapia protónmi. Rádioterapiu poskytuje 29 pracovísk, z toho 12 je vybavených aspoň dvoma lineárnymi urýchľovačmi a brachyterapiou. Priemerný

čas čakania na začatie liečby je 25 dní. Mierne poklesol podiel využitia rádioterapie v liečbe onkologických pacientov zo 40 % na 34 %, pričom odporúčaný podiel podľa štruktúry diagnóz je v ČR 45 %.

Nasledujúci blok bol venovaný horúcej téme využitia protónov v rádioterapii. V argumentoch proti nadmernému využívaniu druhej technológie, často v dôsledku zjednodušujúcej a zavádzajúcej reklamy predkladanej verejnosti, prevládalo zdôrazňovanie chýbania randomizovaných dôkazov o vyššej efektívnosti liečby protónmi (Cimmermann, Soumarová, Petera) vedúce k ich využívaniu „off label“. Na druhej strane, klinické a technologické možnosti protónovej rádioterapie pre zvyšovanie dávky žiarenia a šetrenie zdravých tkanív zdôraznili dve následné prezentácie (Vítek, Vaněk). In silico hodnotenie potenciálneho benefitu alebo rizika ožarovania protónmi pomocou rádiobiologického modelovania prezentoval na reálnych prípadoch docent Matula držiac si pozíciu nezávislého arbitra.

V bloku zameranom na vlastné klinické skúsenosti primár Bystrický podal informáciu o význame multidisciplinárnych tímov, hlavných

princípoch a úskaliach ich fungovania a o situácii vo FN Trenčín, kde onkologické oddelenie sa stalo vedúcou silou ich využívania pri stanovení stratégie liečby. V ďalších prednáškach odzneli dlhodobé výsledky liečby využívajúcej jedinečné technológie na príslušných pracoviskách, a to ožarovanie celého tela (Ščepanovič, NOÚ), stereotaktickú rádioterapiu karcinómu pľúc (Priateľová, VOÚ) a multikatétrové ožarovanie časti prsníka (Lukačko, OÚSA).

Samostatný blok bol venovaný nádorom hlavy a krku, pričom témy zahŕňali využitie obrazom vedenej rádioterapie a rádioterapie s modulovanou intenzitou (IMRT) v klinickej praxi, hodnotenie výsledkov rádioterapie s konkomitantným podávaním cisplatiny a cetuximabu a rádiobiologické modelovanie. Autori viackrát zdôraznili, že lokoregionálnu kontrolu a prežívanie pacientov s pokročilými nádormi hlavy podmieňuje predovšetkým kvalita rádioterapie, predovšetkým celkový čas ožarovania a dozimetrická kvalita plánu ožarovania.

Radiačná onkológia nemôže fungovať bez klinickej fyziky, a preto súčasťou konferencie vždy boli aj prednášky v tomto špecializačnom odbore. Tento rok boli zamerané na oblasť nových technológií (tomoterapie, volumetrickej IMRT), optimalizácie plánovania rádioterapie (kraniospinálne ožarovanie, IMRT, rádiobiologické modelovanie, dozimetriu) a bezpečnosť pri práci (expozícia laserovému žiareniu). V poslednej prezentácii docent Dubinský informoval o priebehu dvojročného projektu organizovaného VOÚ a NOÚ v spolupráci s Medzinárodnou

Pekné kongresové priestory hotela Elizabeth v Trenčíne navštívilo 104 účastníkov, jeden z momentov z plnej sály

agentúrou pre atómovú energiu (IAEA), ktorý bol zameraný na zlepšenie plánovania konformnej rádioterapie na Slovensku. Do projektu sa, okrem spomenutých, aktívne zapojilo ďalších 6 pracovísk. Spoločným úsilím sa nám podarilo zostaviť a preniesť IAEA schválené protokoly pre plánovanie konformnej rádioterapie pre 6 častých onkologických diagnóz na väčšinu pracovísk radiačnej onkológie v SR, upozorniť na odchýlky a tým zlepšiť klinickú prax v odbore.

Nespomenuli sme všetky prezentácie, odzneli aj ďalšie retrospektívne hodnotenia, zaujímavé kazuistiky a praktické skúsenosti.

Verím, že aj napriek pretrvávajúcim problémom v technologickom zabezpečení radiačnej onkológie na Slovensku konferencia dokázala motivovať účastníkov do ďalšej práce.

Doc. MUDr. Pavol Dubinský, PhD.

Oddelenie radiačnej onkológie
VOÚ, a. s., Košice
Rastislavova 43, 041 91 Košice
dubinsky@vou.sk

Odborný program podporili

AMEDIS
Laboratórna a medicínska technika

astellas
Leading Light for Life

VARIAN
medical systems

Canberra Packard

ANNO 1769
GEMERKA
PRÍRODNÁ MINERÁLNÁ VODA

MERCK

Roche

TARGEN EU s.r.o.